

מתחברים לתורה ויהדות

שלום לעם

לנוער ישראל

להאיר את הנשאה

פרשת מקץ חנוכה - ל' כסליו תשפ"ג | 24 בדצמבר 2022 1059

דיבורי
טובי

דֶּרֶךְ חַזָּל

DERECH CHAZAL

(דרך ארץ זוטא ז)

”אַחַר עֲצַת זְקֵנִים
וְלֹא אַחַר עֲצַת יְלָדִים”

רק אנשים שעברו משהו בחיים -
יכולים ללמד אותך משהו על החיים.

הצטרפו
אלינו
בקהילת
"דרך חז"ל"

להקדשת העלון חייגו:
02-5022881

העלון מוקדש לכבוד חתן בר המצווה הלל ליסון נ"י

מבט אל החיים

...

הקבצן הנדיב

איתמר מאיר

עבדול כרים עבד כפועל חקלאי בחוותיו הגדולות של האמיר חתאם, הוא התגורר בעמק יפה שהיה מכוסה בעצי פרי וגר בבית קטן בקצה העמק. עבדול מעולם לא קיבל כסף בעד עבודתו אצל האמיר אלא רק בדים ותבואה שהספיקו לצרכי המשפחה בסחר חליפין. על כסף הוא שמע, אבל מעולם לא ראה אותו ולא ידע את ערכו האמיתי.

באחד הימים היה האמיר כל כך מרוצה מעבודתו, עד שהעניק לו בשכרו עשרים קראן (כעשרה שקלים). עבדול התבונן במטבעות הכסף שבידיו והיה מרוצה, הוא חזר הביתה והניח את המטבעות המצלצלות על השולחן. "בואי אשתי!" קרא בחדווה. "בואי ותראי איזה אוצרות נתן לי היום האמיר בשכרי!"

האישה הגיעה והתרגשה למראה הכסף, אבל מיד שאלה: "מה נעשה עם הכסף? מה נוכל לקנות איתו?" ועבדול הציע: "האמיר כמחווה על עבודתי נתן לי יום חופש שאוכל לבחור איזה יום שארצה במתנה, אולי אעשה את דרכי לעיר משהד המרוחקת כעשרה קילומטרים מכאן ואקנה לכם מה שתרצו בכסף?"

"זה רעיון נפלא!" זהרו עיניה של האישה וגם הילדים צחקו באושר. "אני רוצה חתיכת בד משי לשמלה חדשה!" ביקשה האישה וגם הילדים ניגשו אליו: "אבא, אנו רוצים נעליים חדשות!"

"מחר בערב תקבלו את מבוקשכם!" הבטיח עבדול ועלה לישון על יצועו, למחרת בבוקר הוא קם מוקדם ועשה את דרכו לעיר משהד. כשנכנס פנימה לתוך העיר, הוא הסתחרר למראה שפע הצבעים והריחות העזים, הוא הסתובב ברחובות ועבר בין הדוכנים עד שהגיע לאזור שבו מכרו משי. הוא נכנס לאחת החנויות ואחרי הרבה התלבטויות הוא בחר חתיכת משי מבריקה שאשתו הייתה אוהבת, עם רקמה

נהדרת. "את החתיכה הזאת אני רוצה לקחת? כמה היא עולה?" אמר לבעל החנות. "אתה לקוח חדש ולכן אעשה לך מחיר מיוחד, תשלם לי עבורה רק כמאתיים קראן מאחרים הייתי דורש הרבה יותר..."

"מאתיים קראן?" חזר אחריו עבדול כרים כהד. "אתה מתכוון לאלו?" הוא הוציא מכיסו את המטבעות והראה אותם לבעל החנות. "נכון מאוד!" הנהן בעל החנות בשביעות רצון.

"מסכנה אשתי" אמר עבדול כרים לעצמו. "לא

חשבתי שזה יעלה כזה יקר!" בעל החנות הביט בו בכעס וצעק: "אם לא היה ברשותך את הכסף, אז מדוע הטרחת אותי לחינם? תסתלק מכאן לפני שאכה אותך מכות נמרצות!"

עבדול יצא במהירות מחנות המשי והלך לחנויות הנעליים, עד ששמע שנעליים חדשות לכל אחד מילדיו עולות בסביבות המאה קראן. הוא יצא מאוכזב מהחנויות ולא ידע להיכן לעשות את דרכו. "מה מעשיך כאן, ידידי?" נשמע פתאום קול, עבדול כרים הביט נכחו והבחין כי הקול מגיע מקבצן זקן שישב בקצה השוק על מחצלת ישנה. "אתה עומד נכון, ולא יודע להיכן לפנות, האם אני יכול לעזור לך?"

"איך לך איך לעזור לי!" אמר עבדול כרים בתסכול, ובליבו התחרט על ההבטחות שנתן לאשתו וילדיו. "אז אולי תעניק נדבה לקבצן? מי שנותן לעניים, נותן לאל ובוודאי יחזיר לו האל שבעתיים!"

"מכל אלה שפגשתי היום, אתה היחיד שהכי כדאי לי לעשות איתו עסק!" אמר עבדול כרים. הוא הוציא מכיסו את הכסף ונתן עשרים קראן לקבצן ההמום שלא ידע מהיכן נחת עליו הנדיב המופלא. "תתפלל לאל שיעזור לי, כי לקנות משהו לאשתי וילדיי עם הכסף הזה לא אצליח. אם אתה תצליח לקנות לך אוכל בכסף הזה, לפחות עזרתי לך..." הסביר עבדול כרים לקבצן הנרגש.

"אני מבטיח לך שהאל יעזור לך שבעתיים!" הבטיח הקבצן ולחץ בחוזקה את ידיו של עבדול כרים. "רק אמור לי בבקשה את שמך והיכן אתה מתגורר!" עבדול לא חשב יותר מדי ונתן לו את שמו וכתובתו ומיד לאחר מכן עזב את העיר משהד ויצא בחזרה לכפרו.

כשהגיע הביתה, ניגשו אליו אשתו וילדיו ושאלו אותו: "היכן המתנות שהבטחת לנו?" בתחילה שתק עבדול כרים. אבל לאחר שהבחין בדמעות שנקוות בעיניהם אמר: "נתתי אותם לקבצן, מכיוון שהכסף לא הספיק לי לקנות מאומה. הפקדתי אותם בידי האל, על מנת שיחזיר לנו בכפל כפליים..."

"את כל הכסף נתת לקבצן? טיפש שכמוך!" כעסה האישה ומיהרה לארמונו של האמיר חתאם לספר לו על בעלה הטיפש. האמיר שכעס על עבדול כרים שבזבז לשווא את כספו, מיהר להעניש אותו בעבודה כפולה למשך השבועות הקרובים.

שלושה ימים לאחר מכן, הגיע משמר כבוד מלכותי לארמונו של האמיר חתאם. "בתוך הכרכרה ישב המלך חוסיין - מלך פרס. "באתי לראות את הפועל שלך - עבדול כרים!" הודיע המלך לאמיר המבוהל שלא הבין מהיכן הגיע אליו המלך בפתאומיות. עבדול כרים הוזעק מהשדות היישר לארמון האמיר, והמלך קיבל את פניו בחביבות. "זוכר את הנדבה של עשרים הקראן שנתת לקבצן? אני הוא הקבצן שהענקת לו את כל כספך במתנה, ולכן אני רוצה להעניק לך את כל השדות שסביב הכפר, במתנה!" הודיע המלך ופניו של האמיר חתאם החווירו. "דבר נוסף, אעניק לך חתיכת משי יקרה לשמלה עבור אשתך ונעלי זהב לילדיך, מכיוון שאני רוצה שתקיים את ההבטחות שהבטחת להם כבר היום!" אמר המלך ועבדול כרים חייך באושר.

לאחר שעה קלה הגיע עבדול כרים לביתו בליווי שומרי המלך כשהוא שמח ומאושר, והעניק לאשתו וילדיו את ההבטחות שהבטיח להם. "אבא, מהיכן הגיעו אליך המתנות הללו?" שאלו אותו ילדיו ועבדול כרים השיב: "כשאדם נותן, הבורא הטוב מחזיר לו בכפל כפליים כפי שאתם רואים כיום לפניכם..."

*

אדם שנותן את כל מה שיש לו מכוח האמונה שלו, פועל בכך נגד הטבע האנושי הבסיסי, ובכך הוא מאפשר גם להשגחה העליונה לפעול עמו באותה הצורה והדרך, מעבר למגבלות הטבע הרגילים.

אפשר לראות זאת בחג החנוכה, כאשר החשמונאים בני מתתיהו כהן גדול מוכנים להילחם במסירות נפש מול כוחות גדולים מהם, רק מכוח קנאתם הגדולה לאמונתם ולקדושת ישראל, הם זוכים לניצחון על טבעי של גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים. כי שבירת גבולות הטבע בתוך האדם, מביאה להנהגה עליונה שגם היא מעבר לגבולות הטבע.

אתה האור
אל תשכח להאיר לכולם!

נעלום לעם
מגיד השרות

ויבננו
סוכי

לימודים
פזילים

מגיד השרות

itv

מגיד השרות

מגיד השרות

מגיד השרות

מגיד השרות

מגיד השרות

מגיד השרות

איתנו
את הנשמה

ואשר ישכאלו

גלעד ביר

סיפור לשבת

...

הפיראט הזקן

"למתוח את המפרש! הרוחות מתחזקות וכדאי לנצל כל רגע שהם שורקות בעוז!", צעקותיו של הקברניט התגברו על רעש הגלים וג'ייק מיהר לטפס על התורן ולשחרר את החבל שהחזיק את המפרשים מקופלים. הוא חש גאווה מסוימת כשראה את המפרש נמתח למלוא גודלו ועל חזיתו מתנוסס בגאון סמל הגולגולת הענק. ג'ייק אמנם לא שמח מהעובדה שהוא חלק מחבורתם של שודדי ים ותיקים, אבל אחרי שנתיים תמימות שבהן הוא היה חלק בלתי נפרד מצוות האונייה היה קשה לו שלא להזדהות עם האנשים היחידים שהיו בעולמו.

"ג'ייק, רד ובוא למחסן האונייה!", נשמע מלמטה קולו של ווילסון, בן גילו וחברו הטוב של ג'ייק, "סבא דלורי רוצה לשוחח איתנו בדחיפות!". דלורי לא היה באמת סבא שלהם אך מאז שהחליטו לברוח מבית היתומים שבו הם גדלו ולצאת למסע אחר חיפוש פרנסה - מסע שהסתיים בספינת פיראטים שעגנה בחוף וחיפשה צוות צעיר שיצטרף אליה, דלורי הפיראט הזקן אימץ אותם והפך את שניהם לבני טיפוחיו. דלורי היה המבוגר ביותר בצוות הפיראטים, אם כי היה חסון ולחם בגבורה כאילו לגיל אין השפעה עליו.

ג'ייק ירד מהתורן, חבר אל ווילסון, והשניים מיהרו אל מחסן האונייה שהיה שתי קומות מתחת לסיפון הראשי. דלורי עמד שם והחזיק בשק מרופט בידו האחת ובשקיק של עור בידו השנייה. "שלום סבא דלורי", אמר ג'ייק בנימוסו האופייני, "קראת לנו?". "רציתי לספר לכם קצת על תוכניותיו של קפטן בונז ועל הדרך בה עליכם לפעול". רעד קל עבר בגבו של ג'ייק לשמע שמו של קפטן האונייה, קפטן

בונז עשה לעצמו שם כשודד אכזרי וחסר מצפון. הוא גם רדה בחברי הצוות הזוטרים ללא רחמים ושני הצעירים השתדלו להימנע ממפגש עימו ככל האפשר.

"אנו שטים היישר לכיוון החוף!", הסביר להם דלורי, "דבר שכמובן מביא עמו סכנה של קרב ממשי נגד רשויות החוק

המקומיות. הסיבה שאנחנו נוסעים ישירות אל החוף, היא הידיעה שהגיעה לידי הקפטן שספינה מלאה באוצרות ובמתכות נדירות עוגנת באחד החופים הקרובים. עבורנו זאת ההזדמנות היחידה לתקוף ולשדוד אותה, מכיוון שבעוד יומיים הסחורה תופץ למוקדי מכירה שונים ברחבי היבשת".

"אז אתה רוצה שנתכונן למלחמה?", שאל ג'ייק. "לא, ממש לא. רציתי להבהיר לכם כי אסור לכם להילחם! אתם צעירים מדי. אם יראו חיילים בקרבת האונייה ויתחיל קרב, עליכם לקחת את סירת ההצלה האדומה, לרדת איתה לחוף, להפוך אותה ולהסתתר מתחתיה עד לסוף הקרב, קחו את שק הבגדים והאוכל הזה ואת שקיק הכסף ושמרו אותם עמכם. עכשיו חזרו לסיפון לפני ששימו לב שנעלמתם".

"תודה שאתה דואג לנו!", אמר ג'ייק לדלורי ונתן לו חיבוק. "אסור לפיראטים להגיך תודה!", נזף בו הזקן בחיוך ונתן לו טפיחה ידידותית בידו החסונה המעוטרת בקעקוע של עוגן שעליו יושב עכבר - סמלו האישי של דלורי שג'ייק הכיר היטב במשך שנותיו על האונייה.

עשרים וארבע שעות מאוחר יותר הגיעה אוניית הפיראטים אל החוף. ניכר היה כי השודדים מאומנים ומתורגלים היטב, הם מיהרו אל סירות התקיפה בסדר מופתי והחלו לפלוש אל האונייה הגדולה שעגנה על רצועת החוף. מרחוק נשמעו צעקות ושקשוק חרבות אבל לפי הקולות הצועקים הבין ג'ייק כי ידם של הפיראטים על העליונה, עד שלפתע נשמעו יריות מרוחקות במקצת. ווילסון טיפס על התורן וצעק: "חיילים רכובים מתקרבים עם רובים!". הוא מיהר לרדת

ויחד עם ג'ייק רצו אל סירת ההצלה האדומה, ירדו איתה אל החוף וברגע האחרון הפכו אותה ונכנסו מתחתיה. אם היו מתעכבים עוד כמה שניות – היו החיילים רואים אותם ותופסים אותם או יורים בהם.

השניים הציצו דרך חורי המשוטים ולחרדתם ראו ארבעה פרשים מתנתקים מהחבורה ורוכבים היישר אליהם. לשני הצעירים לא היה לאן להימלט וכעבור רגע קראו אליהם לצאת כשארבעה רובים מכוונים אליהם, ידיהם נקשרו והם הועלו לכרכרה צבאית.

חודשיים מאוחר יותר כבר עבדו השניים כעוזרים במטה המשטרה המקומית. בבקרים למדו בבית ספר סמוך יחד עם נערים אחרים בני גילם ותחת השגחתו של שוטר חמוש, ובצהריים סייעו במטה המשטרה בשלל עבודות תחזוקה. בלילה הם היו ישנים בבית יתומים נוח ומרווח בו זכו לארוחות חמות וליחס אישי. "בטח סבא דלורי ארגן את הכול כדי שנצא מחיי הפשע ונקבל חינוך מהוגן וסביבה ביתית", אמר ג'ייק. אך ווילסון לא קיבל זאת. "לא יכול להיות! אם הוא היה מנסה להבריח אותנו הקפטן היה הורג אותו מיד!".

"בדיוק בגלל זה הוא היה צריך לביים שכביכול נשבינו בקרב, הסירה האדומה הייתה בעצם סימן עבור החיילים למיקום שבו אנו נמצאים!". הוויכוח לא תם עד שבאחד הבקרים, ביציאה מבית היתומים אל בית הספר, חיכה להם מפקד הכוח הצבאי שנלחם בפיראטים. "החל מהיום תלכו ללא ליווי", אמר הקצין: "ויש לי מתנה קטנה עבורכם, מתנה שהתבקשתי להעביר אליכם כשארגיש שאפשר לסמוך עליכם וכאשר אתם תבינו שהגעתם למקום הנכון ביותר עבורכם". הוא הניח חתיכת בד קטנה ומרופטת בכף ידו של ג'ייק. ג'ייק הביט בידו ודמעות החלו לזלוג מעיניו. על חתיכת הבד היה ציור של עוגן שעליו יושב עכבר. "זה אכן היה דלורי!", הוא לחש לווילסון, "הכול קרה בזכותו...".

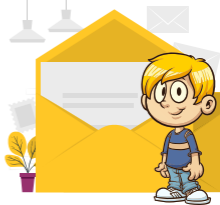
*

הדלקת נרות חנוכה מציינת דווקא את הנס הקטן יותר של חנוכה, נס פך השמן, לעומת הנס המדהים של הנצחון על היוונים. אלא שהנרות הקטנים הזוהרים באפילה, הם האות והסימן מלמעלה שכל מה שקורה כאן, בין אם זה בשדה הקרב ובין אם זה בהיכל בית המקדש, הכול מכוון לטובה בהשגחה עליונה.

סיפור צעיר

חג של נסים

...
יאיר קורן

חֲנֻכָּה הוּא הַחַג שֶׁלִּי. אֲבָל רָגַע קֹדֶם אֲצִיג אֶת עֲצָמַי: הַשֵּׁם שֶׁלִּי אוֹרִיאֵל, וְאֲנִי מִתְגוֹרֵר בְּאַחַת מֵעֲרֵי הַדְּרוֹם. אֲנִי אוֹהֵב כָּל דָּבָר הַקְּשׁוּר לְחֲנֻכָּה. סְבִיבוֹנִים, סְפָגְנִיּוֹת, סְפִינְגִ'ים, לְבִיבוֹת, עֲרֻבֵי לְבִיבוֹת וְכַמוֹכֵן שְׁלֹא נִשְׁפַּח אֶת הָעֵקֹר בְּחֲנֻכָּה - - - שְׁזֹאת הִדְלַקְת נְרוֹת חֲנֻכָּה.

הַתְּפִקִיד שֶׁלִּי בְּחֲנֻכָּה הוּא לְסַדֵּר אֶת הַשְּׂרָפְרָפִים לְחֲנֻכָּיּוֹת. אֲצַלְנוּ מִדְּלִיקִים חֲמֵשׁ חֲנֻכָּיּוֹת: אַחַת שֶׁל אָבִא, כַּמוֹכֵן, מִכֶּסֶף אֲמִתִּי. אַחַת שֶׁלִּי, מְקַרִּיסְטָל. עוֹד שְׁתֵּים מִמִּתְקַת שְׂיִכוֹת לְאַחֵי הַקְּטָנִים (אֲתֵם מְבִינִים לְמָה אֲנִי מִתְפַּנֵּן, כֵּן? לְמָה שֶׁמְכִינִים בְּגָנִים...). וְעוֹד אַחַת, עֲנָקִית מִמָּשׁ, שֶׁבְּנִינוּ כָּל הַיְלָדִים יַחַד וְצִפִּינוּ אוֹתָהּ בְּנִיר כֶּסֶף. הִיא לֹא עֲשׂוּיָה מִחֹמֶר כְּמוֹ עֲצִים אוֹ בְּרֻז, בְּנִינוּ אוֹתָהּ מִחֲתִיכוֹת לְגוֹ, וְלִכְן הַבְּנוֹת מִדְּלִיקוֹת כֹּה אֶת הַנְּרוֹת. לְחֲנֻכָּיָהּ הַזֶּה אֲנִי לֹא מִכִּין שְׂרָפֶרֶף. הִיא גְבוּהָה יוֹתֵר מִכָּל הַחֲנֻכָּיּוֹת יַחַד גַּם בְּלַעֲדָיו.

בַּיּוֹם הַמְּיָעֵד הוֹצֵאנוּ אֶת הַחֲנֻכָּיָהּ שֶׁל אָבִא מֵהוֹיִטְרִינָה, מְרַקְנוּ אוֹתָהּ הֵיטֵב בְּאִמְצָעוֹת חֲמֹר הַפְּנֻקָה כְּלִי כֶּסֶף, וְהַנְּחֵנוּ אוֹתָהּ עַל הַשְּׁלֶחָן בְּפִסְלוֹן. הִיא הִיָּתָה נוֹצְצָת וּמְבִרִיקָה. בֵּינֵתִים צְפִיתִי בְּנִיר כֶּסֶף אֶת הַשְּׂרָפְרָפִים, וְאַחֲרָיוֹת שֶׁלִּי צִפּוּ אֶת הַחֲנֻכָּיָהּ הַגְּדוּלָה שֶׁבְּנִינוּ כָּל הַצְּהָרִים. הֵיִינוּ חֲיָבִים לְצַפּוֹת אוֹתָהּ מִשְׁתֵּי סְבוֹת: אַחַת: הִיא הִיָּתָה עֲשׂוּיָה מִחֲלָקִים מִחֲלָקִים חֲלָקִים,

וְכָל חֵלֶק הָיָה צָבִיעַ בְּגוֹן אַחֵר. שְׁתֵּים: לְגוֹ הוּא פְּלֶסְטִיק, וּכְדֵי שֶׁלֹּא יִקְרָה מִצָּב שֶׁהֶפְלֶסְטִיק יִמַּס אוֹ מִשְׁהוּ כְּזֶה, אֲנַחְנוּ מְצַפִּים אוֹתוֹ בְּנִיר כֶּסֶף.

לְמִרוֹת כָּל הַהִשְׁתַּדְּלוֹת וְהַזְהִירוֹת הַגְּדוֹלָה, אִמָּא לֹא אָהָבָה כָּל כֶּף אֶת חֲנֻכֵּית הַלְּגוֹ. הִיא דְּאָגָה וּפְחָדָה שְׁאוּלֵי בְּכָל זֹאת מְסַכֵּן מִדֵּי לְהִדְלִיק בָּהּ נִירוֹת. אֲבָל בְּגִלְל שֶׁהִרְבָּה מִשְׁפָּחוֹת עוֹשׂוֹת אֶת זֶה, וּבְגִלְל שֶׁאֲנַחְנוּ כָּל כֶּף הַפְּצָרְנוּ בָּהּ, וּבְגִלְל שֶׁגַּם אָבֹא אָמַר שֶׁלְדַעְתוּ אֵין בְּזֶה כָּל סִכְנָה, הִיא הִסְכִּימָה לָנוּ לְבַנּוֹת גַּם הַשָּׁנָה אֶת חֲנֻכֵּית הַלְּגוֹ הַיִּפְהַפְיָה.

כֶּף אוֹ כָּף, כְּשֶׁאָבֹא חִזֵּר בְּעָרֵב, הַכֹּל הָיָה מוֹכֵן. רֵיחַ שֶׁל סִפְגָּנוֹת הָיָה בְּחֵלֶל וְ... כַּמּוֹבֵן, הַחֲנֻכֵּיּוֹת עֲמָדוֹ בְּמִקְוֹמוֹתֵיהֶן עַל הַשְּׂרָפְרָפִים מוֹל דֵּלֶת הַמְּרֻפָּסֶת הַגְּדוֹלָה הַצּוֹפָה אֶל הָרְחוֹב.

אֲנִי לֹא צָרִיךְ לְתַאֵר אֶת סֵדֵר הַהִדְלָקָה, כִּי אַתֶּם וְדַאי מְפִירִים אוֹתוֹ. הַתְּפִלָּנוּ לְיַד הַנִּירוֹת, אַחֲרֵי הַהִדְלָקָה שָׂרְנוּ וְרִקְדְּנוּ אֶת שִׁיר חֲנֻכָּה, אָבֹא חֵלֶק לָנוּ דְּמֵי חֲנֻכָּה מִשׁוֹקוֹלָה, אִמָּא הוֹצִיאָה אֶת קַפְסֵת הַסְּבִיבוֹנִים הַמְּנַגְּנִים, וְהִיִּתָה אֹיֶרָה שֶׁל שְׂמֻחָה וְהִתְרַגְּשׁוֹת בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁאֲנִי אוֹהֵב.

וְאִזּוֹ הַגִּיעָה הַשְּׁעָה בָּהּ אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לְלִמּוּד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. הַבְּנוֹת נִשְׂאָרוֹת בְּבֵית, וְהַבָּנִים הוֹלְכִים וְלוֹמְדִים, וְיֵשׁ חִידוּנִים, הַגְּרָלוֹת וּפְרָסִים. יִצְאָנוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. אִמָּא הִיִּתָה בְּמִטְבֵּחַ, אַחֲיוֹת שְׁלֵי שִׁחְקוֹ קְלָפִים עַל הַרְצָפָה לְיַד הַחֲנֻכֵּיּוֹת (אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ עֲנִין גְּדוֹל לְהִסְתַּכֵּל עַל נִירוֹת חֲנֻכָּה כַּמָּה שְׁיֹתֵר. תְּשִׁחְקוּ לְיָדָם, תְּדַבְּרוּ לְיָדָם. זֶה סִגְלָה טוֹבָה לְהִמּוֹן דְּבָרִים...) וְאַחֲוֵי הַקְּטָנָה (בֵּית חַמֶּשׁ, הִיא הַכִּי קֵטָנָה בְּבֵית שְׁלָנוּ) יִשְׁבָּה מוֹל הַנִּירוֹת וְהִסְתַּכְּלָה עַל הַחֲנֻכֵּיּוֹת בְּעֵינֵים מְהֻפְנָטוֹת. הֵן חָשְׁבוּ: מִצָּן. שֶׁתִּשָּׁב. מָה כָּבֵד יְכוֹל לְקָרוֹת. אֲפִלוּ שֶׁאִמָּא הִזְהִירָה אוֹתָן כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים שֶׁלֹּא יִתְנוּ לָהּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַחֲנֻכֵּיּוֹת.

אבל פתאום היא החליטה שהיא רוצה לראות את החנפיה של אבא מקרוב. היא התקרבה, התכופפה לחנפיה, ולא שמה לב ששערה הארוך והיפה נוגע בנרות של... חנפית הלגו שהיתה בגבה שלה.

בתחלה אף אחד לא שם לב לדבר. היא המשיכה להתבונן בחנפיה, השער שלה התחיל לעלות בלהבות, וכל אחד התעסק בעסוקיו שלו. אבל ריח שרוף חדר לאפה של אחותי הבכורה ששחקה בקלפים, והיא הזיזה קצת את הראש לראות מהיכן מגיע הריח. ואז היא צרחה.

לא הייתי בבית, אבל גם השכנים שמעו את הצרחה שלה. היתה זו צרחה נוראה של ילדה שרואה את אחותה עולה בלהבות. אחותי הקטנה עוד לא שמה לב שהשער שלה נשרף כליל. היא הסתובבה בתמהון לראות מה קרה, ואז הלהבות נגעו לה באזן והיא התחילה לצרח גם.

בשלב הזה אחותי הגדולה לקחה מגבת וזרקה לה על השער, ועוד מגבת ועוד מגבת. אחותי השנייה התאבנה במקומה ולא יכלה לזוז, והשכנים ששמעו את הצרחות נכנסו לבית בסערה.

בסופו של דבר אחותי יצא בנס ללא פגע משמעותי. היא נכותרת כויה קלה באזן, כויה שאלונרה הספיקה כדי להרגיע אותה. אבל השער הארוך והיפה שלה הפך לאפר. נותרו רק השער הצמוד לקרקפת וקווקיה קטנה אחת בצד שמאל. כשהיא ראתה את עצמה במראה היא יללה ארכות, כמובן. אבל כל המבגרים לא יללו. רק הודו לה' על הנס הזה, ששיכול היה להגמר אחרת.

אני חושב שאין צורך להבהיר את המסקנות שאני הגעתי אליהן, מן הסתם אתם הבנתם אותן לבד.

בית המדרש

...

להפסיד נר חנוכה

שאלה מס' 723

יוסי ובני משפחתו תכננו כבר כמה חודשים טיסה במחיר מוזל לארצות הברית. באחד הימים יוסי מצא עסקה טובה וסגר על חמישה כרטיסים לארצות הברית, אלא שיוסי לא שם לב שהנסיעה נופלת בימי החנוכה אלא שכמה ימים קודם הוא שם לב שהנסיעה נופלת על נר חמישי של חנוכה ואם יעלה על המטוס הוא לא יוכל להדליק את הנר החמישי של חנוכה. הוא ניגש לרב ושאל אותו מה לעשות, מכיוון שאם יבטל את הטיסה הוא יפסיד הרבה כסף. מה לדעתכם השיב לו הרב?

מעיינים בספרים ולומדים לפסוק הלכה או משפט: תלמוד בבלי מסכת 'שבת' דף כ"א עמוד ב' במילים: 'נר איש וביתו' והאם החיוב הוא רק על בית או כל מקום אחר. שולחן ערוך 'אורח חיים' סימן תרע"א סעיף ה' וב'פסקי תשובות' סימן תרע"ז אות ג'.

תשובה לשאלה "נרות חנוכה ברכב" (שאלה מס' 722)

תקציר השאלה השבועית: מצבו הכלכלי הקשה של שוקי לא אפשר לו להתגורר בדירה ראויה לשמה, ועד שימצא דירה אחרת זולה יותר. הוא ישן ברכב שלו למשך כמה ימים, מאחר ובאותם ימים החלו ימי החנוכה הוא פנה לרב השכונה ושאל אותו האם הוא חייב בהדלקת נרות חנוכה ברכב שלו? מה לדעתכם השיב לו הרב? והאם מי שמתגורר באוהל חייב בהדלקת נרות?

תשובה בקצרה: אמנם ישנה מחלוקת הפוסקים לגבי מי שאין לו בית האם חייב בהדלקה, אבל להלכה נפסק שידליק בלי ברכה.

תשובה בהרחבה: מצאנו בגמרא לגבי מצוות חנוכה שמוגדרת במילים 'מצוות איש וביתו' שממנה למדנו שחייב הדלקת נר חנוכה אמנם חל על האיש, אבל את המצווה הזאת הוא מקיים בביתו. ממש כמו מצוות מזוזה ומעקה ונרות שבת, שבהן החיוב חל על האדם אבל קיום המצווה נעשה בבית. ולגבי אדם שלא מתגורר בבית קבע המחובר לקרקע אלא בדירת עראי כמו אוהל או רכב, והוא הדין למי שנוסע ברכבת כל הלילה או טס במטוס. ישנה מחלוקת הפוסקים האם יש לו חיוב של הדלקת נרות חנוכה (בשונה מאדם שמשכיר דירה, שיש לו קניין זמני באותה דירה ולכן כן יש לו בה חיוב הדלקה כמבואר בהלכה בסימן תרע"ז).

ומה הדין להלכה?

להלכה דעת רוב פוסקי זמננו שיש צורך דווקא בבית של ממש על מנת להיות מחויב בהדלקת נרות חנוכה, ויש כאלו שסוברים שחיוב ההדלקה חל על האדם והכוונה האמורה בגמרא לגבי 'בית' לאו דווקא בית של ממש. ולכן מצד הדין, יש להדליק כדי לחשוש לדעת הפוסקים שחייב בהדלקת נרות חנוכה, אבל בלי ברכה מכיוון שאנחנו חוששים לברכה לבטלה לדעת הפוסקים שסוברים שפטור ממצוות הדלקת נרות חנוכה.

שו"ת בית המדרש

להזמנות: ☎ 058.3929155
✉ sh5022881@gmail.com

דיבורים טובים

...

טיפים של אור לחנוכה

האור שלך הוא אור מיוחד,
הוא המתנה שלך לעולם.
אל תסתיר אותו, את המתנות שלך
עליך להציע לכולם,
תן את הטוב שיש לך לעולם.
אל תשמור את האור לעצמך.
האור נועד להאיר!

*תן לעולם את כל המתנות הטובות
יש לך!*

3. תדע להנמיך את עצמך

"למטה מעשרה" (מסכת שבת)

כשמדליקים סמוך לדלת הפונה אל
החוץ, צריך להניח את הנרות
בגובה נמוך מעשרה טפחים.

אל תעוף על עצמך,
באת להאיר, וזה התפקיד שלך,
עשה זאת מתוך ענווה.
התכופף מעט כדי להאיר, והאור
הטוב שלך יוכל לעלות,
ולהאיר לכולם.

1. כל הזמן להתקדם ולעלות!

"מעלין בקודש" (מסכת שבת)

בכל יום מוסיפים נר אחד של
אור, מתחילים בנר אחד ומסיימים
בשמונה.

זו הדרך להאיר, להתחיל בקטן,
במה שאתה מסוגל, להאיר בכל
פעם את האור הכי טוב שלך,
ומשם להתקדם ולהוסיף.
כל יום עוד קצת אור.
ויהי אור!

תתחיל בקטן ותתקדם מעט!

2. תאיר עם המתנות שקיבלת!

"פרסומי ניסא" (מסכת שבת)

את נרות החנוכה מדליקים במקום
גלוי, שכמה שיותר אנשים יראו
את האור.

במנורת המקדש.

זירת המאבק והמלחמה בחושך
שבחינו -

היא זירה חשובה ומשמעותית.

אבל את החושך עצמו -

מגרשים רק כשמדליקים את

האור. עלינו להאיר את האור

שבתוכנו, במחשבה טובה, בדיבור

טוב ובמעשים טובים.

את החושך שבחיך אתה יכול לארס
רק אם האור הטוב שלך!

6. אתה מדליק!

"הדלקה עושה מצווה" (מסכת
שבת)

מצוות נר חנוכה היא רגע ההדלקה,
גם אם הנר כבה, המצווה כבר
נעשתה.

אתה צריך רק להדליק,

לעשות את הכול כדי להאיר.

כל השאר אינו צריך להטריד אותך.

אתה תעשה את הפעולות הכי

טובות שלך, אחר כך זה כבר לא

בידיים שלך.

תעשה את כל מה שאתה יכול. זה
מספיק!

אל תתנא, ותאיר הרכה יותר!

4. שום דבר לא עוצר את האור שלנו

"וטמאו את כל השמנים" (פיוט
לחנוכה)

היוונים שכבשו את המקדש,
נטפלים בכוונה תחילה ל"אור
היהודי"

הם מטמאים במודע את כל
השמנים, שאי אפשר יהיה להדליק
את המנורה.

אך נסיון העבר מוכיח -
את האור שלנו אי אפשר לכבות,
אפשר אולי לאטום ולטמא -
את הכלים שנועדו להאיר,
אך האור שלנו ימשיך להאיר.

כס אם כרע נראה חשוך, דע לך
עאתה אור!

5. את החושך מגרשים באור

"והדליקו נרות בחצרות קדשך..."
(מתוך התפילה)

מיד עם סיום המלחמה נגד
היוונים, עוד לפני חגיגות הניצחון
והמנוחה, באים החשמונאים, קודם
כל - "להאיר", ולהעלות את הנרות

דֶּרֶךְ חַז"ל

DERECH CHAZAL

פֶּל יוֹם, קַח אֶחָד לְדֶרֶךְ

עקרונות וחכמת חיים
עפ"י מקורות חכמינו
מונגשים לשפת ימינו
אליך מידי יום.

קבלו והעניקו בקהילות שלכם:

לקבלה במייל כתבו את המילה: "דרך חז"ל"
ושלחו למייל: DiTovim@gmail.com

